

Kerk en corona

Velen ervaren onze tijd als verwarrend en beklemmend. Dat is begrijpelijk, corona deed haar intrede. Is het virus te bestrijden? Of moeten we ermee leren leven? De toekomst is onzeker. Veel jongeren raken depressief. De rek is er uit. Onder christenen is verschil van mening over de juiste reactie.

Tekst: ds. J.A.W. Verhoeven

In gemeenten ontstaat spanning over de vraag in hoeverre de kerk de overheidsmaatregelen dient op te volgen. Gemeenteleden zitten bepaald niet op één lijn. Hun ervaringen met corona zijn divers. Sommigen werken bijvoorbeeld in de zorg. Bovendien: de zaak zelf is complex, kent vele aspecten en raakt uiteenlopende belangen.

Verkenning

Globaal genomen levert een eerste verkenning het volgende beeld op: enerzijds zijn er mensen die zich laten vaccineren, zich houden aan de basisregels en terughoudend zijn in contacten, anderzijds klinkt de roep om profetische ontmaskering van schimmige, wereldwijde anti-christelijke machten. De indruk bestaat dat beide groepen elkaar niet meer spreken en grote moeite hebben om – naar het apostolische woord – elkaar te aanvaarden in overeenstemming met Christus en tot heerlijkheid van God (Rom.15). De geestelijke spankracht van de gemeente wordt getest.

Angst

Aan beide kanten van het spectrum zou angst een rol kunnen spelen, angst in wereldse zin. Het is denkbaar dat je bang bent dat je je gezondheid verliest, je welvaart, je geriefelijke leven. Alleen daarom al ben je bereid je te laten vaccineren. Het kan ook zijn dat je angstig wordt van de gedachte dat onzichtbare duistere machten een greep doen naar de mensheid en dat je dáárom er niet over peinst je te laten vaccineren. In beide gevallen laat zich de vraag stellen naar de beweegreden: is die uit geloof? Het moet toch mogelijk zijn met elkaar te spreken over de diepste drijfveren?

Wetenschap

Als christenen maken we op allerlei manieren gebruik van de medische wetenschap. Tegelijk belijden we dat ons leven niet in handen is van aardse dokters. Onze tijden zijn in Gods hand. De ideologie van de maakbaarheid volgen we niet. Wetenschap

kent ook schaduwkanten en kan verkeerd gebruikt worden, met name in oorlogsvoering. Dat sluit echter niet uit dat we dankbaar zijn voor de resultaten van medische wetenschap. Gods hulp komt vaak tot ons via mensen (Ps.118:7).

Op de achtergrond speelt mee in hoeverre we het serieus nemen dat God de Schepper is van hemel en aarde. Vreemdelingschap betekent niet dat we God als Schepper – en daarmee ook de geschapen wereld en onze medemensen – wantrouwen. Wie zich laat inenten, doet dat in dankbaarheid aan God, met naastenliefde als motivatie. Wie echter van een inenting zijn verlossing verwacht, ontspoot. Verlossing krijgen we van Christus.

Geweten

Wie gebruik maakt van de wetenschap, doet dat in oprechtheid voor God, met een zuiver geweten. Wie ervoor kiest om zich niet te laten inenten, evenzo. Er mag geen gewetensdwang ontstaan. Het beroep op het geweten neemt intussen niet weg dat er ook argumenten kunnen worden uitgewisseld. De vraag of die argumenten deugdelijk zijn, moet eerlijk op tafel komen. We nemen niet klakkeloos alles voor waar aan wat internet ons biedt. We laten ons informeren door mensen die op hun terrein deskundig zijn. Ik pleit ervoor om gewetensvrijheid niet te verwarren met overtuiging. Gewetensvrijheid is iets tussen God en mens – en dat behoort gerespecteerd te worden. Maar zowel voor- als tegenstanders van inenting voeren daarnaast nog allerlei andere argumenten aan om hun overtuiging te onderbouwen. Die argumenten vallen niet onder gewetensvrijheid, ze kunnen daarom besproken worden. Dan gaat het over vragen als: hoe werkt een medicijn? Of: welke uitwerking heeft een medicijn op langere termijn? Of: hoe gevaarlijk is het virus? Of: hoeveel geld en aandacht mag er naar coronabestrijding gaan in vergelijking met andere ziekten?

Er zijn trouwens niet veel Nederlanders die uit geloofsovertuiging weigeren zich te laten inenten. Het grootste percentage heeft andere motieven. »

Dan gaat het vooral om de gedachte: ik ben zelf baas over mijn eigen lichaam. Ik bepaal zelf wat daarmee gebeurt. Ik heb met niemand iets te maken. De geest van dit autonome vrijheidsdenken is postmodern. Ze is niet van de Heilige Geest.

Profetisch spreken

De apostel vermaant ons om waakzaam te zijn in de gebeden. Profetisch inzicht is een gave van de Heilige Geest, die ontvangen wordt door hartelijk gebed. Er zijn misleidende geesten in de gemeente, met name in het laatste der dagen. Het is dus zaak om alert te zijn op krachten die ons willen vervreemden van de Heere en Zijn dienst. Deze waakzaamheid mogen we niet verwarren met argwaan. Als we artsen, virologen en farmaceuten, instanties en overheden op voorhand ervan beschuldigen dat zij kwaad in de zin hebben, moeten we ons afvragen of daarvoor grond is. Wij mogen niet zonder reden iemands goede naam in een kwaad daglicht stellen.

Er is dringend behoefte aan profetisch spreken in de kerk. Dat zal altijd samengaan met verootmoediging en schuldbesef: we belijden onze eigen zonden, niet die van anderen. We weten ons in de schuld solidair met de ander.

Wederkomst

Wij verbinden profetisch spreken aan de duiding van de tijd. Als vanzelf denken we dan aan de tekenen der tijden. Dat is inderdaad nodig. Waakzaamheid geboden! Het onheilige en onreine groeit en rijpt op weg naar de dag van Christus (Openb.22:11). Tegelijk weet niemand wanneer die dag komt.

Het boek Openbaring is een profetisch boek (Openb. 1:3; 22:18). Uiteraard wordt er gesproken over de toekomst, maar allereerst is Openbaring bedoeld om het heden te doorlichten. Het is geen filmscript. Het is niet geschreven om onze nieuwsgierigheid te bevredigen, het wil ons volharding leren. Daarom is het niet verstandig om bij elk beeld een al te concrete invulling te geven. Luther dacht dat de paus het beest was en dat de wederkomst ophanden was. Dat is niet verkeerd, met de blik van achteraf wel beperkt. In elke generatie opnieuw spreekt het Woord en het vraagt om duiding in onze tijd. Daarbij is doorslaggevend dat het laatst der dagen begonnen is op Pinksteren (Hand.2:17). Elke generatie gelooft dat de komst van Christus nabij is. En terecht! Dat leren we niet van corona, maar van de Heilige Geest. Ik wijs graag op de behulpzame bijbelstudies bij het boek Openbaring van ds. A.W.J. Theunisse, *Mensenzoon tussen de kandelaren*.

Verwachting

Zou het kunnen zijn dat we weinig hebben geleefd bij de wederkomst van Christus en daarom nu opeens zo van slag raken? Wij wisten toch allang dat Hij komt? Of hebben we ons leven daar niet op inge-

richt? Zijn we niet bereid? In dat laatste geval is er inderdaad reden om ongerust te zijn en alle reden om Christus te zoeken! Ik heb het vermoeden dat er een zekere paniekerigheid ontstaat, die blootlegt hoezeer we werelds zijn gaan denken en leven.

Corona schudt ons wakker, maar waarom? Omdat het dichtbij komt. We verliezen geliefden. Realiseren we ons dat in allerlei landen de gevolgen van corona vanwege gebrek aan medische voorzieningen veel groter zijn dan hier in Nederland?

Een andere vraag: waarom maakt corona ons onrustig en niet bijvoorbeeld de opwarming van de aarde? Of het onrecht dat vluchtelingen wordt aangedaan? Of de verdeeldheid van de kerk? Wat is dáárover te zeggen vanuit profetisch perspectief? En wat zegt dáárover ons geweten, wanneer wij voor God staan?

Overheid

Waar staat onze overheid op de schaal tussen Romeinen 13 en Openbaring 13? Naar mijn mening is het voorbarig om onze overheid al te dicht tegen Openbaring 13 aan te leggen. Dan weet ik wel andere landen te noemen. Onze overheid maakt allerlei fouten, maar dat betekent nog niet dat ze kwade intenties heeft. Het lijkt mij riskant om in de Nederlandse situatie christenen te bezien als slachtoffers van geweld en dwang. Enige bescheidenheid zou ons sieren.

De eerste brief van Petrus wijst ons aan hoe we oprecht kunnen leven in een niet-gelovige omgeving. Nergens klinkt de roep om revolutie. Paulus wekt ons op te bidden voor de overheid. Dat is trouwens bepaald niet onkritisch: juist zo belijden we dat we God meer moeten gehoorzamen dan de mensen. De overheid heeft geen autonoom gezag. Ze staat onder God en heeft gezag dankzij God. Des te meer reden om de overheid te gehoorzamen, zolang zij niets vraagt wat tegen het Woord van God ingaat.

Rust in God

Onze samenleving is op drift. Ten diepste omdat de zingevingsvraag niet wordt gesteld, laat staan beantwoord. Onze welvaart staat onder de druk. De toekomst van Europa wordt steeds onstabiel. Dat voedt onvrede. Wij weten geen raad met tegenslagen, zoals bijvoorbeeld corona. Wij willen leven in Disneyland.

Wat zou het zegenrijk zijn wanneer de kerk van Christus in deze omstandigheden vast staat in het geloof. Laat het onderlinge gesprek gaan over de vraag of we geborgen zijn in het volbrachte werk van Christus. De grote scheiding valt niet tussen mensen die wel of niet gevaccineerd zijn, maar tussen hen die wel of niet in Christus zijn. Het geloof belijdt in elke tijd, in elke storm, in elke situatie: de HEERE is mijn rots en mijn heil, mijn veilige vesting; ik zal niet al te zeer wankelen. ■

Ds. J.A.W. Verhoeven is predikant van de hervormde wijkgemeente van bijzondere aard te Krimpen aan den IJssel en voorzitter van het hoofdbestuur van de Gereformeerde Bond.